

Критеријуми и елементи оцењивања у настави друштвених наука (историја, социологија, психологија, грађанско васпитање, верска настава, логика са етиком)

Стручно веће друштвених наука и уметности, (историја, социологија, психологија, грађанско васпитање, верска настава, логика са етиком,)

Постигнућа ученика средње стручне школе из предмета историја и историја одабране теме, социологија, психологија, логика са етиком, грађанско васпитање, оцењује се формативно и сумативно. (Грађанско васпитање и верска настава оцењују се описно).

Формативно оцењивање подразумева: редовно праћење и процену напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа, односно ангажовања ученика на сваком часу, мотивисаности, редовно доношење прибора за рад, израду домаћих задатака, израду задатака на самом часу. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овога проистиче и оцена за рад на часу. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа ученика и ангажовања у оквиру предмета као и препоруке за даље напредовање.

У активност улазе усмени одговор на часу приликом обнављања, систематизације или обраде нове лекције, сналажење на историјској карти, израда логичких задатака, израда домаћих задатака, успешност у групном раду, практичан рад, израда есеја, сарадња у тиму, однос према раду....

Критеријум је следећи:

-Недовољан успех - ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу.

-Довољан успех - ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи и ретко кад је активан на часу, али записује оно што се од њега очекује.

-Добар успех - ученик прати наставу, скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу, али не у континуитету;

-Врло добар успех - ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу.

-Одличан успех- ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно оцењивање. У сумативно оцењивање спадају: 15 - минутни контролни, контролни задаци, активност на часу, усмено одговарање.

У циљу праћења напредовања ученика врши се иницијално процењивање. Резултат иницијалног процењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

Оцена из активности на часу изводи се на основу кратких тестова или усмених одговора који се односе на садржаје са истог или претходног часа.

Елементи оцењивања ученичких постигнућа из наставног предмета историја су: усвојеност садржаја, примена знања, активност и рад ученика на часу, израда презентација, панона и учешће у пројектима.

Ученик се оцењује на основу:

- усмене провере постигнућа,
- писмене провере постигнућа и
- практичног рада.

Усмена провера - ученик може бити оцењен током сваког дела часа (уводног, главног и завршног) и на свим типовима часа (обрада, утврђивање и систематизација). Оцена је јавна са образложењем и препоруком за даљи рад. Оцена се бележи у педагошку свеску и уноси у дневник. Оцењивање треба да буде континуирано током читаве школске године.

Писмене провере постигнућа ученика у трајању од 45 минута се најављују и планирају. Оцена се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере.

За писмене провере постигнућа бројчана оцена изводи се на основу скале изражене у процентима, у складу са препорукама за оцењивање:

- 100-85% - одличан (5)
- 84-70% - врлодобар (4)
- 69-55% - добар (3)
- 54-41% - довољан (2)
- 40-0% - недовољан (1)

Писмене провере постигнућа у трајању од 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских садржаја, односно остварености операционализованих исхода. Оцена из писмене провере постигнућа у трајању од 15 минута се не уписује у дневник. Евидентира се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа на крају програмске целине или на крају полугодишта. Резултати писмене провере постигнућа у трајању од 15 минута могу се узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика, а у најбољем интересу ученика.

Усмена провера постигнућа ученика се обавља путем непосредног одговарања на часу, уз поштовање критеријума за оцењивање.

Провера постигнућа ученика путем практичног рада се може урадити путем реферата, израде ПП презентација, пројеката, панона.

Оцењивање се примењује и ако ученик оствари пласман на такмичењима рачунајући од школског одобрених од стране министарства и то оценом 5 (пет).

Ученик се оцењује бројчано на основу остварености исхода, самосталности и ангажовања ученика:

Одличан(5) - Ученик је у целини усвојио основна и проширена знања, умења и вештине, примењује знања у новим околностима, познаје узроке и последице, уочава битно, самостално закључује на основу датих података, критички расуђује, поседује богат речник и лако се изражава, испољава креативну активност на часу, показује интересовања и самоиницијативност;

Врлодобар(4) - Ученик је у целини усвојио основна знања и део проширених знања, самостално образлаже садржај, лако разуме, закључује и репродукује чињенице, лако се писмено и усмено изражава, испољава активност на већини часова, самостално и уз помоћ наставника, примењује знања у новим околностима.

Добар(3) - Ученик је у целини усвојио основна знања, умења и вештине, схвата значење основних историјских, социјолошких, логичких, психолошких појмова, уме да репродукује научено, самостално извршава основне задатке, има тешкоће у течној изражавању, уочава битно, али приликом закључивања потребна је помоћ наставника.

Довољан(2) - Ученик је усвојио, мада не у потпуности, основна знања, репродукује научено уз помоћ наставника, има склоност ка пасивном памћењу и механичком репродуковању, има тешкоћа у изражавању, испољава несналажење у самосталном раду, несигуран је и нејасан у излагању градива.

Недовољан(1) - Ученик није усвојио основна знања, умења и вештине, не показује заинтересованост за процес учења, нити напредак, не показује разумевање садржаја ни уз помоћ наставника, није у стању да га самостално репродукује.

Документација која прати процес оцењивања: ес-дневник, педагошка свеска, тестови, контролне вежбе, домаћи задаци, панои, ПП презентације, цртежи, есеји.

Закључна оцена се изводи на основу аритметичке средине свих уписаних оцена у току школске године. Уколико ученик није задовољан предложеном закључном оценом на полугодишту или крају школске године, одговара градиво или ради полугодишњи односно годишњи тест у завистности да ли је у питању крај првог полугодишта или крај школске године.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена оставрености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Верска настава („задовољава“, „добар“ и „истиче се“);

а) **Оцену „задовољава“** добија ученик који редовно долази на часове, и показује

минимум жеље да упозна суштину верског учења. Повремено је активан на часовима, учествује у групном раду, раду у пару, али без личне иницијативе.

б) **Оцену „добар“** добија ученик који је упознао основу верског учења, смисао и значај

одређених ритуала и историју конкретне заједнице. Активан је на часовима, учествује у изради самосталних радова, плаката, реферата, презентација.

ц) **Оцену „истиче се“** добија ученик који мотивисано и заинтересовано приступа часовима, који усвојена знања практикује и примењује. Изузетно је активан на часовима, предлаже оригинална и иновативна решења у изради самосталних радова, показује интерес и за садржаје који нису у оквиру наставног плана. Такође се труди да живи као верник, те повремено са вероучитељом одлази у верску заједницу.